

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

2024 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	10
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	13
7. DENETİM BULGULARI	13

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2024 Yılı Gider Bütçesi Ödenekleri ve Gerçekleşmeleri	4
Tablo 2: Proje Gerçekleşmeleri	6
Tablo 3: ERASMUS Proje Gerçekleşmeleri	7
Tablo 4: İKB ve ASEAN Proje Gerçekleşmeleri	7
Tablo 5: 2024 Yılı Gelir Bütçesi Tahmini ve Gerçekleşmeleri	8

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ASEAN	: Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği
BMMYK	: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
DAFI	: Albert Einstein Alman Akademik Mülteci Girişimi
ERASMUS	: Üniversite Öğrencilerinin Hareketliliği İçin Avrupa Topluluğu Eylem Programı
HESP	: Yüksek Öğrenim Destek Programı
İKB	: İslam Kalkınma Bankası
TL	: Türk Lirası
TÖMER	: Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi
USD	: Amerikan Doları

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Başkanlık Faaliyetlerine Gönüllü Olarak Katkıda Bulunacak Öğrencilerin Tespitine ve Bu Öğrencilere Yapılacak Ödemelere İlişkin Usul ve Esasların Bulunmaması
2. Uluslararası Öğrenci Ödülleri ile Değerlendirme Heyeti/Jürisi Ücretlerine İlişkin Usul ve Esasların Bulunmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 24.03.2010 tarihli ve 5978 sayılı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile kurulmuş olup, 02.07.2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 104'üncü maddesi ile anılan Kanun'un adı "Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun" şeklinde değiştirilerek yine aynı Kanun'un bazı hükümleri yürürlükten kaldırılmış ve Kanun'a bazı hükümler eklenmiştir.

15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin ellibirinci bölümünde de; Başkanlığın kuruluş, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin usul ve esaslar yeniden düzenlenmiştir.

Kurumla ilgili mevzuat düzenlemeleri aşağıda sıralanmıştır:

- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun
- Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (z) Bendi Kapsamında Yapılacak Uluslararası Organizasyon ve Toplantıların Yürütülmesine Yönelik Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Usul ve Esaslar
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslar
- Yurtdışı Vatandaşlara Burs Verilmesine İlişkin Yönetmelik
- Türkiye Bursları Yönetmeliği
- Kültürel ve Sosyal İlişkiler Eşgüdüm Değerlendirme Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

• Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

• Uluslararası Öğrenciler Mahalli Heyetlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

• Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Uzmanlığı Yönetmeliği

• Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Disiplin Amirleri Yönetmeliği

• Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Yayın Yönetmeliği

• Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Mali Destek Yönetmeliği

• Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Yurt İçi Koordinasyon Ofisleri Hakkında Yönetmelik

• Türkiye Bursları Bursluluk İşlemleri Yönergesi

• Üstün Başarı Burs Programı Uygulama Usul ve Esasları

• Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Staj Yönergesi

• Türkiye Bursları Akademik Destek Yönergesi

• Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Ön Mali Kontrol Yönergesi

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 732'nci maddesinde Başkanlığın faaliyetleri;

“a) Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızla ilgili çalışmalar yapmak ve sorunlarına çözüm üretmek,

b) Soydaş ve akraba topluluklar ile sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla bu topluluklara yönelik faaliyetler yürütmek,

c) Avrupa Birliği çerçevesinde yürütülen projeler ile Yükseköğretim Kurulu ve üniversiteler hariç olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarınca ülkemizde eğitim görmesi uygun görülenlerle, uluslararası anlaşmalar çerçevesinde ülkemize gelen öğrencilerin, ülkemizdeki eğitim süreçlerinin başarılı bir şekilde sonuçlandırılması için her türlü esası belirleyerek, ilgili kurumlar arasındaki koordinasyonu sağlamak,” şeklinde sayılmıştır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Başkanlık kamu tüzel kişiliğini haiz, 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (II) sayılı Cetvelin (B) bölümünde sayılan özel bütçeli idarelerden olup faaliyetlerini Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı şekilde yürütmektedir.

Başkanlık merkez teşkilatı olarak kurulmuş olup; bir Başkan, üç Başkan Yardımcısı, Yurtdışı Vatandaşlar Daire Başkanlığı, Kültürel ve Sosyal İlişkiler Daire Başkanlığı, Kurumsal İlişkiler ve İletişim Daire Başkanlığı, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanlığı, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, Personel Daire Başkanlığı, Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği olmak üzere 9 hizmet birimi ile Başkanlık Müşavirleri, Basın Müşavirliği, Özel Kalem Müdürlüğü ve İç Denetçilerden oluşmaktadır.

Başkan, Başkanlığın en üst amiri olup Bakana karşı sorumludur.

Başkana yardımcı olmak üzere en çok üç başkan yardımcısı atanabilmekte ve başkan yardımcıları Başkana karşı sorumludur.

Başkanlıkta özel önem ve öncelik taşıyan konularda Başkana yardımcı olmak üzere en çok üç başkanlık müşaviri görevlendirilebilmektedir.

Başkanlık, görevleri ve süresi belirtilmek kaydıyla Başkanın teklifi ve Bakanın onayı ile özel ihtisas ve araştırma komisyonları kurabilmektedir.

Başkanlık, hizmetlerini takip ve koordine etmek için gerekli görülen yerlerde Başkanın teklifi ve Bakanın onayı ile koordinasyon ofisleri açabilmektedir. Başkanlığın Ankara, İstanbul ve Edirne'de olmak üzere üç adet koordinasyon ofisi bulunmaktadır.

Başkanlıkta, 27.06.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 26'ncı maddesine göre sözleşme ile yerli veya yabancı uzman, 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 41'inci maddesine göre de Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Uzmanı ve Uzman Yardımcısı istihdam edilebilmektedir. Ayrıca, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 25'inci maddesine göre geçici görevlendirme yapılabilmektedir.

Başkanlıkta 2024 yıl sonu itibarıyla toplam 476 kadro mevcut olup, 185 memur, 53 sözleşmeli personel, 3 sözleşmeli bilişim personeli ve 123 sürekli işçi olmak üzere toplam 364 personel görev yapmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Başkanlık, 5018 sayılı Kanun’a ekli (II) sayılı Cetvelin (B) bölümünde yer alan özel bütçeli idarelerden olup, faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 750’nci maddesine göre; Başkanlığın gelirleri; genel bütçeden yapılacak yardımlar, her türlü bağış, yardım ve vasiyetler, Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler ile diğer gelirlerden oluşmaktadır.

Başkanlığın giderleri ise; personel giderleri, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri, mal ve hizmet alım giderleri, cari transferler ve sermaye giderleri olmak üzere beş kalemden oluşmaktadır.

25.12.2023 tarihli ve 7489 sayılı “2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu” ile Başkanlığa 2024 yılı için 1.994.658.000,00 TL ödenek tahsis edilmiş olup, bütçe geliri (1.994.458.000,00 TL) ve net finansman (200.000,00 TL) toplamı olarak da aynı tutar öngörülmüştür.

Başkanlığın 2024 yılı bütçe başlangıç ve nihai ödeneği, ekonomik sınıflandırmanın birinci düzeyi bazında tahmini ve gerçekleşen bütçe giderleri ile gelirleri, proje gerçekleşme verileri aşağıdaki Tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2024 Yılı Gider Bütçesi Ödenekleri ve Gerçekleşmeleri

Bütçe Giderinin Türü	Bütçe ile Verilen Başlangıç Ödeneği (TL)	Nihai Ödenek (TL)	Gerçekleşen Bütçe Gideri (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Bütçe Giderine Oranı (%)
Personel Giderleri	257.646.000,00	285.922.000,00	284.661.077,98	99,56	14,27
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	37.328.000,00	41.184.000,00	40.981.135,81	99,51	2,06
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	63.995.000,00	68.568.000,00	61.257.948,56	89,34	3,07
Cari Transferler	1.613.189.000,00	1.668.586.587,00	1.578.245.231,45	94,59	79,14
Sermaye Giderleri	22.500.000,00	29.210.000,00	29.207.220,50	99,99	1,46
Toplam	1.994.658.000,00	2.093.470.587,00	1.994.352.614,30	95,27	100

Bütçe giderlerinin %79,14'lük oranla en büyük kalemi olan “Cari Transferler”, dernek ve vakıf gibi sivil toplum kuruluşlarına proje yardım talepleri doğrultusunda yapılan karşılıksız ödemeler ile ülkemize eğitim amacıyla gelen uluslararası öğrencilere ait aylık burs ödemeleri, uçak bileti, Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) ücreti, barınma desteği, sağlık sigortası vb. harcamaları kapsamaktadır.

Ayrıca, Başkanlık tarafından dış kaynaklı fonlar kullanılarak uluslararası öğrencilerin yükseköğrenime erişimini sağlamak amacıyla Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK), bir sivil toplum kuruluşu olan SPARK, İslam Kalkınma Bankası (İKB), Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (Association of Southeast Asian Nations / ASEAN) ve NAMA Vakfı ile ortaklaşa projeler yürütülmektedir. Başkanlık, bu projeler kapsamında öğrencilerin seçilmesi, eğitim görecekları kurumlara yerleştirilmesi, aylık burslarının ve barınma desteklerinin ödenmesi ile öğrencilerin Sosyal Güvenlik Kurumu genel sağlık sigortası ve cari hizmet maliyetlerinin karşılanmasıdan sorumludur.

BMMYK ile yürütölen Yüksek Öğrenim Destek Programı (Higher Education Support Programme / HESP) Projesi için 2024 yılı itibarıyla Başkanlığa 28.887.934,27 TL aktarılmış olup, anılan Proje kapsamında 2024 yılı içinde 27.410.005,85 TL harcama yapılmıştır. HESP Projesinin yürütölmesine 2025 yılında da devam edilecektir.

BMMYK ile yürütölen Albert Einstein Alman Akademik Mülteci Girişimi (Albert Einstein German Academic Refugee Initiative / DAFI) Projesi için 2024 yılı itibarıyla Başkanlığa 25.085.780,50 TL aktarılmış olup, anılan Proje kapsamında 2024 yılı içinde 18.979.249,95 TL harcama yapılmıştır. DAFI Projesinin yürütölmesine 2025 yılında da devam edilecektir.

İKB ile ortak yürütölen burslandırma programı çerçevesinde aylık burs, katkı payı, genel sağlık sigortası ve destek personeli ödemelerini karşılamak için 2024 yılı itibarıyla Başkanlığa 68.630.005,10 TL aktarılmış olup, anılan Proje kapsamında 2024 yılı içinde 67.657.210,00 TL harcama yapılmıştır. Projenin yürütölmesine 2025 yılında da devam edilecektir.

NAMA Vakfı ile ortak yürütölen burslandırma programı çerçevesinde aylık burs, katkı payı, genel sağlık sigortası ve destek personeli ödemelerini karşılamak için 2024 yılı itibarıyla Başkanlığa 3.971.896,41 TL aktarılmış olup, anılan Proje kapsamında 2024 yılı içinde

2.387.437,50 TL harcama yapılmıştır. Projenin yürütülmesine 2025 yılında da devam edilecektir.

Başkanlık tarafından merkezi Endonezya’da bulunan ASEAN ile ülkemizin Güneydoğu Asya açılım politikasının siyasi ve ekonomik hedeflerine ulaşabilmesine ve bölgedeki görünürlüğünün artırılmasına burslandırma marifetiyle katkı sağlamak amacıyla ortak burs programı oluşturulmuştur. Proje kapsamında USD hesaplarına gelen tahsilatlar harcama öncesinde TL’ye çevrilmekte olup, 2024 yılı içinde ASEAN USD hesabına gelen tahsilatlardan herhangi bir TL’ye çevirme işlemi yapılmadığı için TL tahsilat oluşmamıştır. 2025 yılı Ocak ayı içinde TL’ye çevirme işlemi yapılarak Proje bütçesi artıya geçirilmiş olup, Projenin yürütülmesine 2025 yılında da devam edilecektir.

İşbirliği yapılan bir diğer kuruluş olan SPARK Projesi kapsamında 2024 yılına 435.153,83 TL devretmiş olup, yıl içinde bu Proje kapsamında herhangi bir tahsilat veya harcama olmamıştır.

Tablo 2: Proje Gerçekleşmeleri

Proje Hesap Adı	2024 Açılış Bakiyesi (TL)	2024 Tahsilat (TL)	2024 Harcama (TL)	2025 Devir (TL)
BMMYK-HESP	731.179,33	28.887.934,27	27.410.005,85	2.209.107,75
BMMYK-DAFI	686.982,84	25.085.780,50	18.979.249,95	6.793.513,39
SPARK	435.153,83	0,00	0,00	435.153,83
İKB	3.688.391,11	68.630.005,10	67.657.210,00	4.661.186,21
NAMA	91.444,93	3.971.896,41	2.387.437,50	1.675.903,84
ASEAN	0,00	0,00	1.119.000,00	-1.119.000,00
TOPLAM	5.633.152,04	126.575.616,28	117.552.903,30	14.655.865,02

“Genç Girişimcilik ve Güçlendirme Projesi (Youth Entrepreneurship and Empowerment Project)” isimli ve 2021-1-TR01- KA220-000029263 numaralı Türkiye Ulusal Ajansı tarafından desteklenen bir Avrupa Birliği ERASMUS+ Projesi yürütülmektedir. Anılan Proje kapsamında 2024 yılı içinde 954,43 Euro tahsilat gerçekleştirilmiş olup, 52.594,00 Euro harcama yapılmıştır. Proje için bütçenin geri kalan kısmı Proje kapsamındaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için kullanılacak olup, 2025 yılına 544,03 Euro devretmiştir.

Ayrıca, “Eşit Haklar Eşit Fırsatlar (Equal Rights Equal Opportunities)” isimli ve 2022-2-TR01-KA152-YOU- 000090486 numaralı Türkiye Ulusal Ajansı tarafından desteklenen bir Avrupa Birliği ERASMUS+ Projesi de yürütülmektedir. Anılan Proje kapsamında 2024 yılı içinde 5.020,80 Euro tahsilat gerçekleştirilmiş, ancak herhangi bir harcama yapılmamıştır. Proje için bütçenin geri kalan kısmı Proje kapsamındaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için kullanılacak olup, 2025 yılına 7.802,10 Euro devretmiştir.

Tablo 3: ERASMUS Proje Gerçekleşmeleri

Proje Adı	2024 Açılış Bakiyesi (Euro)	2024 Tahsilat (Euro)	2024 Harcama (Euro)	2025 Devir (Euro)	2025 Devir (TL)
Genç Girişimcilik ve Güçlendirme Projesi (Youth Entrepreneurship and Empowerment Project)	52.183,60	954,43	52.594,00	544,03	20.021,61
Eşit Haklar Eşit Fırsatlar (Equal Rights Equal Opportunities)	2.781,30	5.020,80	0,00	7.802,10	287.136,00
TOPLAM	54.964,90	5.975,23	52.594,00	8.346,13	307.157,61

Başkanlık tarafından kullanılan dış kaynaklı fonlardan olan İKB ve ASEAN projeleri için Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşüyle dolar hesabı açılmıştır. İlgili kurumlardan gelen tahsilatlar, ABD doları olarak USD hesaplarına gelmekte ve ihtiyaç anında TL’ye çevrilerek harcanmaktadır.

Tablo 4: İKB ve ASEAN Proje Gerçekleşmeleri

Proje Adı	2024 Açılış Bakiyesi (USD)	2024 Tahsilat (USD)	2024 Harcama (USD)	2025 Devir (USD)	2025 Devir (TL)
İKB Projesi	288.257,00	2.332.665,00	2.189.250,00	431.672,00	15.256.928,83
ASEAN Projesi	211.081,12	0,00	0,00	211.081,12	7.460.408,88
TOPLAM	499.338,12	2.332.665,00	2.189.250,00	642.753,12	22.717.337,71

Tablo 5: 2024 Yılı Gelir Bütçesi Tahmini ve Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirinin Türü	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen Brüt Bütçe Geliri (TL)	Red ve İadeler (-) (TL)	Gerçekleşen Net Bütçe Geliri (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Net Bütçe Gelirine Oranı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	9.000,00	150.742,41	0,00	150.742,41	1.674,92	0,01
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	1.991.644.000,00	1.860.615.193,33	0,00	1.860.615.193,33	93,42	99,27
Diğer Gelirler	2.805.000,00	13.509.193,84	0,00	13.509.193,84	481,61	0,72
Toplam	1.994.458.000,00	1.874.275.129,58	0,00	1.874.275.129,58	93,97	100

Ekonomik sınıflandırmaya göre “Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri” olarak görülen tutar, Başkanlık tarafından tahsil edilen kira gelirlerinden oluşmakta ve söz konusu gelirin bütçe ile tahmin edilen tutara göre yüksek bir oranda gerçekleşmesi baz istasyonu kirasındaki artıştan kaynaklanmıştır. “Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler” kaleminde Başkanlığın özel bütçeli bir idare olması nedeniyle Hazineden yapılan kaynak aktarımı ile kurumlardan ve kişilerden alınan bağış ve yardımlar bulunmakta, ancak bağış ve yardım olarak tahsil edilen tutar 18.046.193,33 TL olup, söz konusu kalem içindeki payı düşük kalmıştır. “Diğer Gelirler” kalemi ise faiz gelirleri ile diğer çeşitli gelirlerden oluşmakta olup, en büyük pay mükerrer ödendiği tespit edilen öğrenci harç ödemelerinin iadesi, proje ödemelerinden artan paraların iadesi ve çeşitli sebeplerle yapılan öğrenci burs iadeleri gibi kalemleri ihtiva eden net 13.489.849,10 TL ile diğer çeşitli gelirlere aittir. Söz konusu gelirin de bütçe ile tahmin edilen tutara göre yüksek bir oranda gerçekleşmesi söz konusu iadelerin öngörülmesindeki güçlükten kaynaklanmaktadır.

Kurumun Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; 2024 yılı faaliyet gideri 2.102.256.266,26 TL, net faaliyet geliri 2.189.030.037,05 TL ve enflasyon düzeltmesi olumlu sonucu 3.416.335,96 TL olarak gerçekleşmiş, dolayısıyla da 2024 yılı dönemi 90.190.106,75 TL olumlu faaliyet sonucu ile kapatılmıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Başkanlığa ait mali işlemlerin muhasebeleştirilmesinde ve raporlanmasında; Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği esas alınmaktadır.

Muhasebe işlemleri, Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan “Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi” üzerinden yürütülmektedir.

Başkanlık, 23.10.2019 tarihi itibarıyla Tek Hazine Kurumlar Hesabı uygulamasına geçmiş bulunmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile Usul ve Esaslar’ın 8’inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş Veriler Defteri,
- Geçici ve Kesin Mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet Sonuçları Tablosu,
- Öz Kaynak Değişim Tablosu,
- Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosu,
- İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Başkanlığın İç Kontrol Sistemine yönelik 34 ayrı prosedür üzerinden ulaşılan sonuçlar ile bunlar çerçevesinde yapılan genel değerlendirme aşağıda yer almaktadır.

Kontrol Ortamı Standartları

Başkanlık personelinin görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmiş, ancak bunları kapsayan görev dağılım çizelgeleri oluşturulmamıştır. Yetki devirleri ve sınırları yazılı olarak belirlenerek ilgililere bildirilmiştir. Başkanlık personeline etik değerlere ilişkin bilgi verilmekte, Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi personele imzalatılmakta, etik kurallar bilgisi ile bilincinin Kurumsal kültüre kazandırılması için çalışmalar yapılarak hizmet içi eğitim programlarında etik mevzuata yer verilmesi planlanmaktadır. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmiş olup, personele ait bireysel performansların objektif kriterler ile şeffaflık ilkesi doğrultusunda değerlendirilmesine özen gösterilmektedir. Başkanlıktaki hassas görevlere ilişkin prosedürler henüz belirlenmemiş olup, bu konuda yürütülen çalışmalar devam etmektedir. Mevcut insan kaynakları kapasitesi etkin bir şekilde değerlendirilmekte ve görev alanlarının farklılığı göz önünde bulundurularak ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması yapılmaktadır.

Risk Değerlendirme Standartları

2024-2028 dönemine ait Stratejik Plan içerik olarak mevzuata uygun şekilde ve katılımcı yöntemlerle hazırlanmıştır. 2024 yılı İdare Performans Programı da içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmıştır. Başkanlık bütçesi, performans hedefleri ve faaliyetlerle ilişkilendirilmiştir. Kurumsal riskler ve iç kontrol riskleri belirlenmemiştir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Başkanlıktaki iş akış süreçleri ayrıntılı olarak belirlenmiş olmakla birlikte bu süreçlerin personele duyurulmasında eksiklikler olup, görev alanındaki ana süreçlere ilişkin otomasyon çalışmaları da henüz tamamlanmamıştır. Başkanlıkça yapılan görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesi esas alınmakta, bu bağlamda da her faaliyete ve her mali karar ile işleme ait onaylama, uygulama, kaydetme ve kontrol görevi farklı kişilerce yürütülmektedir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuş olup, Başkanlığın Ön Mali Kontrol Yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek, analiz yapma imkanı sunacak bir yönetim bilgi sistemi bulunmamaktadır. 2024-2028 dönemine ait Stratejik Plana "Başkanlık Yönetim Bilgi Sisteminin Oluşturulması" performans göstergesi olarak eklenmiştir. 2024 yılı İdare Faaliyet Raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmış ve Başkanlığın resmi web sitesinde yayımlanmıştır. Faaliyet sonuçları ile değerlendirmeleri Faaliyet Raporunda yer almaktadır. Başkanlığın Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı, Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygun şekilde hazırlanmıştır. Başkanlığın veri kayıt ve dosyalama sistemi bulunmaktadır. Mevcut bilgi yönetim sistemleri bilgi güvenliğini ve yedekleme gereklilikleri sağlayacak şekilde dizayn edilmiştir.

İzleme Standartları

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu üst yöneticinin onayı ile görevlendirilmiş olup, İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemine ilişkin olarak yılda bir kez gerçekleştirilen değerlendirmelerin sonuçları anılan Kurula raporlanmış ve bu raporlar değerlendirildikten sonra üst yöneticinin onayına sunulmuştur. Üst yöneticinin onayladığı değerlendirme raporlarında yer alan iç kontrol bileşenlerine ilişkin yetersizliklerin giderilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Başkanlıkta iç denetim birimi kurulmuş olup, üç adet iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan ikisi doludur. İstihdam edilen İç Denetçiler tarafından Başkanlık faaliyetlerine ilişkin olarak çalışmalar yürütülmekte ve sonuçları hazırlanan raporlarla üst yönetime sunulmaktadır. Üst yönetici ve harcama birimleri tarafından iç kontrol güvence beyanı imzalanmıştır.

Sonuç olarak, yukarıda yer verilen tespitler birlikte değerlendirildiğinde; iç kontrol sistemi ve kurumsal risk yönetimine ilişkin gerekliliklerden büyük bir kısmının tamamlandığı

ve eksikliklere ilişkin çalışmaların da devam ettiği, dolayısıyla üst yönetim ve kurum personeli tarafından iç kontrol sistemi ve kurumsal risk yönetiminin büyük oranda sahiplenildiği, iç kontrol sisteminden Kurumun mali iş ve işlemlerine yönelik makul bir güvence elde edilebileceği, Başkanlıkça yürütülecek güncelleme ve tamamlama çalışmalarının ise takip edilerek bahse konu eksikliklerin ivedilikle giderilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Başkanlık Faaliyetlerine Gönüllü Olarak Katkıda Bulunacak Öğrencilerin Tespitine ve Bu Öğrencilere Yapılacak Ödemelere İlişkin Usul ve Esasların Bulunmaması

Yurtdışından öğrenim görmek amacıyla ülkemize gelen ve Başkanlık faaliyetlerine gönüllü olarak katkıda bulunmaları durumunda kendilerine ödül bursu adı altında ödeme yapılan uluslararası öğrencilerin belirlenmesine ve söz konusu ödemelere ilişkin usul ve esasların mevcut olmadığı tespit edilmiştir.

4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 741'inci maddesinde;

“Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

...

f) Türkiye’ye çeşitli alanlarda eğitim, öğretim, seminer, kurs ve benzeri faaliyetler için gelecek yabancı uyruklu öğrencilere ihtiyaçları doğrultusunda destek vermek.

g) Yurtdışından öğrenim görmek amacıyla ülkemize gelen öğrencilere burs, barınma, iye, sigorta, tedavi ve diğey giderlere ilişkin destek sağlamak.

ğ) Başkan tarafından verilecek diğey görevleri yerine getirmek.”

5978 sayılı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun’un halen yürürlükte bulunan 28’inci maddesinin beşinci fıkrasında da; “Yurtdışından öğrenim görmek amacıyla ülkemize gelen öğrencilere, Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu tarafından belirlenen esaslar doğrultusunda verilecek burs, barınma, iye, tedavi, sigorta, harç, eğitim yardımı, giyim yardımı ve diğey giderler için Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu tarafından belirlenecek kurum veya kuruluşların bütçelerine Maliye Bakanlığı tarafından ödenek konulur.”

denilmiştir.

Ayrıca, 5978 sayılı Kanun ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nde uluslararası öğrenciler için öngörülen desteklere ilişkin usul ve esaslar gerek yönetmelik gerekse yönergeler (Türkiye Bursları Yönetmeliğı, Türkiye Bursları Bursluluk İşlemleri Yönergesi, Türkiye Bursları Akademik Destek Yönergesi) ile belirlenmiştir. Başkanlık faaliyetlerine gönüllü olarak katkıda bulunmaları durumunda kendilerine ödöl bursu adı altında ödeme yapılacak uluslararası öğrencilerin belirlenmesine ve söz konusu ödemelere ilişkin usul ve esasları içeren herhangi bir yönetmeliğın ise bulunmadığı görölmüştür.

5978 sayılı Kanun’un 02.07.2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yürürlükten kaldırılan 16, 19 ve 20’nci maddelerine dayanılarak hazırlanıp, 04.05.2011 tarihli ve 27924 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğın;

6’ncı maddesinin 1/g bendinde;; “Ulusal ve uluslararası şartlara göre, burs verilecek uluslararası öğrenci sayısına, burs miktarına, barınma, iye ve diğey ödemelere ve Türkiye’deki genel uygulamalar dikkate alınarak tedavi giderlerine ilişkin esaslar ile bu

giderleri karşılayacak olan kurum veya kuruluşları belirlemek.” anılan Kurulun görev ve yetkileri arasında sayılmış,

10’uncu maddesinin ikinci fıkrasında da; *“İlgili birimler kurul tarafından alınan kararları uygulamakla yükümlüdürler.”* hükmüne yer verilmiştir.

Ancak, 5978 sayılı Kanun’un Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulunun oluşumunu, çalışma esaslarını ve görevlerini düzenleyen 19’uncu maddesi ile Kurullar hakkında Başkanlığa yönetmelik hazırlama yetkisi veren 20’nci maddesi, 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 104’üncü maddesi ile yürürlükten kaldırılmış olduğundan söz konusu Kararname maddesinin yürürlük tarihinden sonra anılan Kurul teşekkül ettirilmemiş ve konu hakkında yeni bir yönetmelik de hazırlanmamıştır. Bununla birlikte, bireysel ve düzenleyici olarak ikiye ayrılan idari işlemler, yerleşik içtihatlarda da belirtildiği üzere, tesis edildikleri tarih itibarıyla hukuka uygunluk karinesinden faydalanmakta, mahkeme kararıyla iptal edilmedikleri ve idarece geri alınmadıkları sürece hukuki açıdan varlıklarını ve etkilerini sürdürmektedirler. Dolayısıyla, yukarıda bahsedilen Yönetmelik iptal edilmediği müddetçe geçerliliğini korumaktadır. Ayrıca, her ne kadar 5978 sayılı Kanun’un 1 ila 26’ncı maddelerinin 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yürürlükten kaldırılması, Anayasa Mahkemesinin 07.12.2023 tarihli ve E:2021/125, K:2023/213 sayılı Kararı ile iptal edilerek bu iptal hükmü de söz konusu Karar’ın Resmi Gazete’de yayımlandığı 05.06.2024 tarihinde yürürlüğe girmişse de yerleşik içtihatlarla (Danıştay İkinci Dairesinin 09.04.2014 tarihli ve E:2013/4583, K:2014/3270 sayılı Kararı, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 10.12.1997 tarihli ve E:1997/19-665, K:1997/1018 sayılı Kararı) göre iptal edilen bir hükmün yürürlükten kaldırdığı hüküm, iptal kararı ile birlikte kendiliğinden yürürlüğe girmemektedir. Zira, Anayasa Mahkemesinin norm denetimi kapsamında vermiş olduğu 11.11.1963 tarihli ve E:1963/106, K:1963/270 sayılı Kararında; *“Her ne kadar 45 sayılı kanunun 79 uncu maddesi Anayasa Mahkemesinin 30/7/1963 günlü ve 11467 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan E.1963/50, K.1963/111 sayılı ve 15/5/1963 günlü kararıyle iptal edilmişse de bu durumun dava ve inceleme konusu hükmün kendiliğinden ve yeniden yürürlüğe girmesine imkan ve cevaz vermiyeceği meydandadır.”* denilmek suretiyle bu husus aynı şekilde değerlendirilmiştir. Dolayısıyla, Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulunun oluşumunu, çalışma esaslarını ve görevlerini düzenleyen Kanun maddesi ile çalışma usul ve esasları hakkında yeni bir yönetmelik hazırlanması için dayanak tutulacak Kanun maddesi yeni bir mevzuat düzenlemesi olmadığı sürece mevcut değildir.

Diğer taraftan, Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulunun gerek 5978 sayılı Kanun gerekse yukarıda bahsedilen Yönetmelik hükmü ile verilen yetki uyarınca aldığı 14.01.2016 tarihli Kararın 9’uncu maddesi ile; “*Başkanlığın öncelikle uluslararası öğrencilere yönelik olmak üzere düzenlediği faaliyetlerine gönüllü olarak katkı sağlayacak uluslararası öğrencilerin, aylık ödeme tutarı, Türkiye Bursları lisans düzeyi uluslararası öğrencilerine verilen burs miktarını aşmamak üzere ödüllendirilmelerine*” karar verilmiş ve böylelikle ödül ödemelerinin azami tutarına ilişkin bir belirleme yapılmıştır. Ancak, ödüllendirmeden yararlanacak gönüllü öğrencilerin nasıl tespit edileceği, belli bir faaliyet için gönüllü olacak öğrencilerin nereye ne kadar sürede başvuruda bulunacağı, bunun için bir duyuru yapıp yapılmayacağı, öğrencilerde aranacak kriterlerin ne olacağı, ödül verilecek öğrenciler için katkıda bulunulacak faaliyet ve/veya uyruk, eğitim görülen bölüm, yabancı dil gibi özellikler bazında sayı sınırı olup olmayacağı, öğrencilerin faaliyet bazında yürüteceği çalışmaların kapsamı ile süresinin (örneğin günlük/aylık asgari çalışma saatinin) ne olacağı, Kurul tarafından belirlenen azami tutarı geçmeyecek ödeme tutarının hangi kriterlere (faaliyetin çeşidine, yürütülen çalışmanın saatine vb.) göre tespit edileceği gibi hususlara ilişkin bir belirleme olmadığı anlaşılmıştır.

Nitekim, 2024 yılı içerisinde gönüllü öğrencilere ödül bursu adı altında yapılan ödemeler incelendiğinde;

- Başkanlığın Ankara, İstanbul ve Edirne Ofislerinde gerçekleşen Uluslararası Öğrenci Akademileri, bursluluk işlemleri ve eğitim faaliyetlerine yönelik süreçlerin daha başarılı bir şekilde yürütülmesi, başta Türkiye Burslusu olmak üzere Ankara, İstanbul ve Edirne’de öğrenim gören uluslararası öğrencilere daha kolay ulaşılabilmesi ve farklı dillerde (Arapça, Fransızca, Rusça, Kazakça, Türkmence, Portekizce, Arnavutça gibi) ofis bünyelerinde danışmanlık hizmeti verilmesi,

- 2024 yılı İslam Kalkınma Bankası Ortak Burs Programı mülakat sürecinde tercüme hizmeti verilmesi,

- 2024 Türkiye Bursları başvuru dönemi tanıtım çalışmaları kapsamında Arapça, Fransızca, İngilizce (2 kez), İspanyolca, Rusça ve Svahilice olmak üzere 6 farklı dilde düzenlenen 7 adet canlı yayın programına katılarak aday öğrencilere yapılacak detaylı bilgilendirmelere katkı sağlamaları,

amacıyla gönüllü uluslararası öğrencilerden destek alındığı ve söz konusu desteklerde bulunan öğrencilere yapılacak ödemeler için de Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulunun yukarıda bahsedilen 14.01.2016 tarihli Kararındaki 9'uncu maddenin dayanak gösterildiği,

Ancak, bahse konu faaliyetlere katkı sağlayacak gönüllü öğrencilerin belirlenmesi için herhangi bir duyuru yapılmadığı, gönüllü olmak isteyen öğrencilerin başvuruda bulunmaları ve seçilmeleri gibi bir uygulama olmadığı, Ankara ve İstanbul Ofislerinde yürütülen çalışmalara katkı sağlamaları nedeniyle kendilerine aylık bazda ödeme yapılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun değişmediği, Ofis çalışmaları için destek alınan öğrencilerin sayı ve nitelik olarak tayininde hangi kriterlerin (uyruk, yabancı dil, eğitim görülen bölüm gibi özelliklerin) esas alındığı ve öğrenci sayısında azami bir sınır uygulanıp uygulanmadığının belli olmadığı, yapılan ödemelere ilişkin bordrolara bakıldığında ödemeye esas kriterin (örneğin katkıda bulunulan sürenin (gün ve/veya saatin) veya faaliyet sayısının) belirtilmediği,

görülmüştür.

Oysaki, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3/1 bendinde de belirtildiği üzere; kamu mali yönetimi, kamu kaynaklarının gerek tanımlanmış standartlara uygun olarak gerekse etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlayacak yasal ve yönetsel sistem ile süreçleri ifade etmektedir. Diğer bir ifadeyle, her kamu kaynağının önceden belirlenmiş usul ve esaslar çerçevesinde kullanılmasının sağlanması kamu mali yönetiminin temel ilkeleri arasındadır. Ayrıca, aynı Kanun'un 33'üncü maddesinin birinci fıkrasında da; bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin, görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerektiği hükme bağlanmıştır.

Başkanlık tarafından yukarıda yer verilen tespit üzerine gönüllü öğrencilerin çalıştırılmasını düzenleyen usul ve esaslara ilişkin taslağın hazırlandığı ve Hukuk Müşavirliğinin görüşleri çerçevesinde Başkanlık Makamı onayına sunulacağı belirtilmiştir.

Sonuç itibarıyla, Başkanlık faaliyetlerine gönüllü olarak katkıda bulunacak ve söz konusu katkıları nedeniyle kendilerine ödül bursu ödenecek uluslararası öğrencilerin nasıl tayin edileceği, öğrenci sayısında sınır olup olmayacağı, faaliyet bazında yürütülecek çalışmaların kapsamı ile süresinin ne olacağı, yapılacak ödemelerin hangi kriterlere göre tespit edileceği gibi

hususları ayrıntılı bir şekilde düzenleyecek usul ve esasların ivedilikle yürürlüğe konulması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Uluslararası Öğrenci Ödülleri ile Değerlendirme Heyeti/Jürisi Ücretlerine İlişkin Usul ve Esasların Bulunmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (z) bendi uyarınca gerçekleştirilen bazı uluslararası organizasyonların yürütülmesine yönelik hizmet alımları kapsamında ve yükleniciler aracılığıyla uluslararası öğrencilere para ödülü ile bu öğrencilerin eserlerini değerlendiren heyete/jüriye ücret verildiği, ancak söz konusu para ödülü ile heyet/jüri ücretine ilişkin uygulamayı düzenleyecek usul ve esasların bulunmadığı tespit edilmiştir.

14.07.2020 tarihli ve 2766 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe giren “Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (z) Bendi Kapsamında Yapılacak Uluslararası Organizasyon ve Toplantıların Yürütülmesine Yönelik Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Usul ve Esaslar”ın 2'nci maddesinin 1/c bendi ile; ülkemizde eğitim gören Türkiye burslusu uluslararası öğrencilerin öğrenimleri süresince ve sonrasında ülkemizle ülkeleri arasında iyi ilişkiler geliştirilmesi amacı doğrultusunda düzenlenecek uluslararası organizasyon ve toplantıların yürütülmesi için yapılacak mal ve hizmet alımları bu Usul ve Esasların kapsamında sayılmıştır.

5978 sayılı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 28'inci maddesinin beşinci fıkrasında; “*Yurtdışından öğrenim görmek amacıyla ülkemize gelen öğrencilere, Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu tarafından belirlenen esaslar doğrultusunda verilecek burs, barınma, iade, tedavi, sigorta, harç, eğitim yardımı, giyim yardımı ve diğer giderler için Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu tarafından belirlenecek kurum veya kuruluşların bütçelerine Maliye Bakanlığı tarafından ödenek konulur.*”

4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 741'inci maddesinde de;

“*Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:*

...

f) Türkiye'ye çeşitli alanlarda eğitim, öğretim, seminer, kurs ve benzeri faaliyetler için gelecek yabancı uyruklu öğrencilere ihtiyaçları doğrultusunda destek vermek.

g) *Yurtdışından öğrenim görmek amacıyla ülkemize gelen öğrencilere burs, barınma, iâşe, sigorta, tedavi ve diğer giderlere ilişkin destek sağlamak.*

ğ) *Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yerine getirmek.”*

denilmiştir.

Ayrıca, 5978 sayılı Kanun ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nde uluslararası öğrenciler için öngörölen desteklere ilişkin usul ve esaslar gerek yönetmelik gerekse yönergeler ile belirlenmiştir. (Türkiye Bursları Yönetmeliğı, Türkiye Bursları Bursluluk İşlemleri Yönergesi, Türkiye Bursları Akademik Destek Yönergesi) Ancak, uluslararası öğrencilere Başkanlık tarafından destek amaçlı para ödölü verilmesine ilişkin olarak yürürlükte bulunan usul ve esaslar mevcut olmadığı gibi Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu tarafından da herhangi bir karar alınmamıştır.

Yapılan incelemelerde; 4734 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin (z) bendi uyarınca gerçekleştirilen “Uluslararası Öğrenci Akademisi Kapanışı ve 2023 Yılı Uluslararası Öğrenci Ödülleri Organizasyon Hizmeti Alımı” işi ile “8. Uluslararası Öğrenci Bilimler Kongresi Hizmet Alımı” işi kapsamında ve bu işlerin yüklenicileri aracılığıyla bazı uluslararası öğrencilere para ödölü ile bu öğrencilerin eserlerini değerlendiren heyete/jüriye ücret ödendiğı görölmüştür. Söz konusu para ödölü ile heyet/jüri ücreti yükleniciler tarafından sunulan herhangi bir mal veya hizmet karşılığında yapılmamakta, yükleniciler sadece bu ödemeleri öğrenciler ile heyete/jüriye aktarmaktadır.

Oysaki, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde de belirtildiğı üzere; kamu mali yönetimi, kamu kaynaklarının gerek tanımlanmış standartlara uygun olarak gerekse etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlayacak yasal ve yönetsel sistem ile süreçleri ifade etmektedir. Diğer bir ifadeyle, her kamu kaynağının önceden belirlenmiş usul ve esaslar çerçevesinde kullanılmasının sağlanması kamu mali yönetiminin temel ilkeleri arasındadır.

Başkanlık tarafından yukarıda yer verilen tespit üzerine gerekli mevzuat değışikliğini ihtiva eden taslağın hazırlandığı ve sürecin Hukuk Müşavirliğince takip edildiğı belirtilmiştir.

Sonuç itibarıyla, para ödölü ile heyet/jüri ücretinin hizmet alımı kapsamında yüklenici vasıtasıyla ödenmesi uygulamasına son verilerek, para ödölünün kimlere, hangi şartlarda, tutarda ve usulde verileceğı, ortaya koyulan bir çalışmanın, eserin veya fikrin ödüllendirilmesi

gerekliliğine karar verecek heyetin/jürinin kimlerden teşekkül edeceği, bu heyete/jüriye söz konusu hizmet kapsamında bir ücret ödenecekse bu ücretin nasıl tespit edileceği gibi hususları ayrıntılı bir şekilde belirleyecek mevzuat düzenlemesinin ivedilikle yürürlüğe konulması gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>